

Категорія справи № 346/5428/17: **Цивільні справи (з 01.01.2019); Справи позовного провадження; Справи у спорах про недоговірні зобов'язання, з них; про відшкодування шкоди, з них; завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду.**

Надіслано судом: **не визначено**. Зареєстровано: **16.11.2021**. Оприлюднено: **16.11.2021**.

Дата набрання законної сили: **10.11.2021**

Номер судового провадження: **61-8102ск21**

Верховний
Суд

Постанова

Іменем України

10 листопада 2021 року

м. Київ

справа № 346/5428/17

провадження № 61-8102ск21

Верховний Суд у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду:

головуючого - Червинської М. С.,

суддів: Зайцева А. Ю., Коротенка Є. В. (суддя-доповідач), Коротуна В. М., Тітова М. Ю.,

учасники справи:

позивач - ОСОБА_1 ,

відповідачі: Прокуратура Кіровоградської області, Державна казначейська служба України,

розглянув у порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи касаційні скарги ОСОБА_1 , Державної казначейської служби України на рішення Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 05 листопада 2020 року у складі судді Васильковського В. В. та постанову Івано-Франківського апеляційного суду від 20 квітня 2021 року у складі колегії суддів: Васишин Л. В., Максюті І. О., Фединяка В. Д.,

ВСТАНОВИВ:

Описова частина

Короткий зміст позовних вимог

У листопаді 2017 року ОСОБА_1 звернувся до суду з позовом до Прокуратури Кіровоградської області, Державної казначейської служби України про відшкодування моральної та матеріальної шкоди, завданої незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду.

Свої вимоги позивач обґрунтував тим, що 27 червня 2013 року за сфабрикованими доказами відкрито кримінальне провадження № 12013120020000986 і йому було пред'явлено підозру за частиною першою статті 263 та частиною першою статті 309 КК України.

28 червня 2013 року ОСОБА_1 було вручено повідомлення про підозру у кримінальному провадженні № 12013120020000986 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених частиною першою статті 263, частиною першою статті 309 КК України.

Ухвалою слідчого судді Кіровського районного суду від 29 червня 2013 року застосовано до підозрюваного ОСОБА_1 запобіжний захід у вигляді тримання під вартою строком на 60 діб.

03 липня 2013 року позивач вийшов із СІЗО під заставу.

04 липня 2013 року Апеляційний суд Кіровоградської області скасував ухвалу Кіровського суду м. Кіровограда про взяття його під варту і повернув заставу, обравши позивачеві міру запобіжного заходу - особисте зобов'язання.

29 червня 2013 року відносно ОСОБА_1 відкрите кримінальне провадження № 12013020060001012 за частиною четвертою статті 190 КК України.

24 вересня 2013 року кримінальне провадження № 12013020060001012 від 29 червня 2013 року об'єднано з кримінальним провадженням № 12013120020000986 від 27 червня 2013 року.

Ухвалою слідчого судді Кіровського районного суду м. Кіровограда від 10 вересня 2013 року накладено арешт на майно, а саме: ріпак озимий, який було зібрано з поля ТОВ площею 150 га, частина з якого в кількості 102 тони 800 кг була відправлено директору ТзОВ «Кіровоградбудпроектмонтаж» Хоменку В. П. на зберігання на елеваторі «Агрорегіон».

12 листопада 2013 року ОСОБА_1 було вручено повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри у кримінальному провадженні № 12013120020000986 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених частиною першою статті 263, частиною першою статті 309 КК України.

Ухвалою слідчого судді Кіровоградського районного суду від 05 грудня 2013 року за клопотанням старшого слідчого СВ Кіровоградського МВ УМВС України Виходця Р. В. в межах кримінального провадження без заборони користування майном накладено арешт на техніку ТзОВ «АНДІ», а саме: трактори МТЗ-80 3 шт., трактор т-150 к 2 шт., жатку ЖВП 1 шт., косарку КСН 2.1 1 шт., культиватор КПС4 2 шт., культиватор КРН 4.2 1 шт., культиватор ККФ4.2 1 шт., культиватор АНШ 3.6, 3 шт., культиватор Європак-6, 1 шт., борона пружинна 1 шт., плуг ПЛН 2 шт., плуг ПЛН 5-35, 2 штуки, сепка С-9, 1 шт., сівалка Клен 1 шт., сівалка СЗ 5.4, 1 шт., сівалка С№ 3.6, 1 шт., сівалка СПЧ 6- 1 шт., оприскувач ЕКО 2000 1 шт., оприскувач ОР 7, 1 шт., розкидач добрив МВУ 900, 1 шт., протруювач ПНЦ 3, 1шт., дискова борона АД 3.0, 1 шт., трактор Беларус МТЗ892 1 шт., сівалка УПС-8 Веста 2 шт.

Ухвалою Апеляційного суду Кіровоградської області від 16 грудня 2013 року ухвалу слідчого судді Кіровського районного суду м. Кіровограда від 05 грудня 2013 року скасовано, накладено арешт на вказане вище майно ТзОВ «АНДІ», директором якого є ОСОБА_1, яке перебуває у володінні ТзОВ «АНДІ». Майно передано ТзОВ «АНДІ» на відповідальне зберігання ТОВ «Кіровоградбудпроектмонтаж» в особі директора Хоменка В. П.

Вказане майно та урожай на цей час не повернуто.

17 квітня 2014 року постановою заступника прокурора м. Кіровограда, у зв'язку із тим, що під час досудового розслідування не встановлено достатніх доказів для доведення винуватості позивача за частиною першою статті 309 та частиною першою статті 263 КК України, кримінальне провадження № 12013120020000986 від 27 червня 2013 року було закрито, але кримінальне провадження, яке було відкрито за частиною четвертою статті 190 КК України було залишено і лише 30 грудня 2016 року, у зв'язку з відсутністю в діях позивача складу кримінального правопорушення, передбаченого частиною четвертою статті 190 КК України, воно було також закрито.

Позивач зазначив, що за час проведення слідства з боку прокуратури і слідчих були вчиненні дії, які призвели до спричинення шкоди в особливо великих розмірах та до повного знищення ТзОВ «АНДІ» і створених ним робочих місць. Позивач був позбавлений можливості вільно пересуватися та вести звичайний спосіб життя, не міг займатися своїми справами, науковою роботою, дбати про розвиток Інституту, приділяти увагу родині, своїм онукам та правнукові.

Посилаючись на норми статті 5 Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини, статтю 56 Конституції України, статті 16, 1176 ЦК України, Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду», позивач просив суд:

- стягнути з Державного бюджету України спричинену шкоду в результаті незаконних дій чи бездіяльністю органу, що провадить оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, органу прокуратури або суду, шляхом безспірного списання Державною казначейською службою України з відповідного казначейського рахунку на його користь в сумі 25 016 000 грн, з яких: 25 000 000 грн - моральна шкода; 16 000 грн. - витрати на правову допомогу;

- повернути майно, яке він втратив у зв'язку з його незаконним арештом і звинуваченням, а саме: 102 тони насіння ріпаку, а також сільськогосподарську техніку: трактори МТЗ-80 3 шт., трактор т-150 к 2 шт., жатку ЖВП 1 шт., косарку КСН 2.1 1 шт., культиватор КПС4 2 шт., культиватор КРН 4.2 1 шт., культиватор ККФ4.2 1 шт., культиватор АНШ 3.6, 3 шт., культиватор Європак-6, 1 шт., борона пружинна 1 шт., плуг ПЛН 2 шт., плуг ПЛН 5-35, 2 штуки, сепка С-9, 1 шт., сівалка Клен 1 шт., сівалка СЗ 5.4, 1 шт., сівалка СМ 3.6, 1 шт., сівалка СПЧ 6- 1 шт., оприскувач ЕКО 2000 1 шт., оприскувач ОР 7, 1 шт., розкидач добрив МВУ 900, 1 шт., протруювач ПНЦ 3, 1шт., дискова борона АД 3.0, 1 шт., трактор Беларус МТЗ892 1 шт., сівалка УПС-8 Веста 2 шт.

Короткий зміст рішення суду першої інстанції

Рішенням Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 05 листопада 2020 року позов задоволено частково.

Стягнуто з Казначейської служби України за рахунок коштів Державного бюджету України шляхом списання коштів з єдиного казначейського рахунку на користь ОСОБА_1 54 563,80 грн моральної шкоди.

В задоволенні решти позову відмовлено.

Судові витрати віднесено за рахунок держави.

Частково задовольняючи вимогу позивача в частині відшкодування моральної шкоди, суд першої інстанції виходив з того, що ОСОБА_1 протягом 42 місяців та трьох днів перебував під слідством, з яких 6 днів перебував під вартою (з 27 червня 2013 року по 03 липня 2013 року). На весь інший період перебування під слідством до позивача було застосовано запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання, яке є найлегшим запобіжним заходом, що передбачає мінімальне порушення нормальних життєвих зв'язків.

Відтак, суд визначив розмір моральної шкоди, виходячи з положень статті 13 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду», тобто із розміру - не менше одного мінімального розміру заробітної плати за кожен місяць перебування під слідством чи судом. При цьому, розраховуючи розмір моральної шкоди, суд брав до уваги розміри мінімальної заробітної плати, встановлені законами України про Державний бюджет на відповідний рік за період з 27 червня 2013 року по 30 грудня 2016 року.

Відмовляючи в задоволенні решти позовних вимог, суд першої інстанції виходив з їх необґрунтованості.

Зокрема, суд зазначив, що матеріальні цінності, які позивач просив йому повернути, належали ТзОВ «АНДІ», а тому відсутні підстави для повернення цього майна ОСОБА_1 як фізичній особі.

Не погодившись з таким рішенням, ОСОБА_1 подав апеляційну скаргу.

Короткий зміст постанови суду апеляційної інстанції

Постановою Івано-Франківського апеляційного суду від 20 квітня 2021 року апеляційну скаргу ОСОБА_1 задоволено частково.

Рішення Коломийського міськрайонного суду від 05 листопада 2020 року в частині визначення до стягнення з Державної казначейської служби України за рахунок коштів Державного бюджету України шляхом списання коштів з єдиного казначейського рахунку на користь ОСОБА_1 54 563,80 грн моральної шкоди скасовано та ухвалено в цій частині нове рішення.

Стягнуто з Державної казначейської служби України за рахунок коштів Державного бюджету України шляхом списання коштів з єдиного казначейського рахунку на користь ОСОБА_1 198 366,00 грн моральної шкоди.

В решті рішення суду залишено без змін.

Вирішено питання про розподіл судових витрат.

Постанова суду апеляційної інстанції мотивована тим, що суд першої інстанції на підставі наявних у матеріалах справи доказів дійшов правильного висновку, що позивач перебував під слідством з 27 червня 2013 року (з моменту його затримання) і до 30 грудня 2016 року, коли постановою від 30 грудня 2016 року кримінальне провадження, внесене до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 12013120020000986 від 27 червня 2013 року щодо підозрюваного ОСОБА_1, закрито на підставі пункту 2 частини першої статті 284 КПК України, у зв'язку з відсутністю в його діях складу кримінального правопорушення, передбаченого частиною четвертою статті 190 КК України.

Таким чином, суд вірно встановив строк перебування позивача під слідством - 42 місяці та 3 дні.

Апеляційний суд погодився з місцевим судом, що при таких обставинах ОСОБА_1 має право на відшкодування моральної шкоди в силу положень пункту 2 статті 2 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду».

Разом з тим, суд апеляційної інстанції не погодився з рішенням суду першої інстанції в частині розрахунку розміру моральної шкоди, яку слід стягнути на користь позивача.

Апеляційний суд вказав, що суд першої інстанції не врахував, що визначення розміру моральної шкоди слід здійснювати, виходячи з установленого законодавством розміру мінімальної заробітної плати на момент розгляду справи судом, за кожен місяць перебування під слідством та судом.

Суд апеляційної інстанції також зазначив, що не спростованими залишилися висновки суду першої інстанції в частині позовних вимог про повернення майна, яке було арештовано.

Доводи осіб, які подали касаційні скарги

08 травня 2021 року ОСОБА_1 засобами поштового зв'язку подав до Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду касаційну скаргу на рішення Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 05 листопада 2020 року та постанову Івано-Франківського апеляційного суду від 20 квітня 2021 року у вказаній цивільній справі.

З урахуванням уточненої касаційної скарги від 17 червня 2021 року просив суд скасувати оскаржувані судові рішення та направити справу для продовження розгляду до суду першої інстанції.

На думку заявника, із врахуванням створення йому можливості для відновлення своїх життєвих позицій, науково-виробничого потенціалу його престижу та втраченого здоров'я, на його користь підлягає стягненню моральна шкода саме в розмірі 25 000 000,00 грн.

При цьому зазначив, що відмовляючи у задоволенні позовних вимог про повернення майна, яке було арештовано, суд не прийняв до уваги акт приймання та передачі техніки, якою він володів і використовував для здійснення нею технологічних процесів. Дана техніка знаходиться у нього під звітом і він несе за неї перед товариством матеріальну відповідальність.

Також позивач вважає необґрунтованою відмову суду у задоволенні його вимог про відшкодування витрат на правову допомогу, оскільки ним було надано суду копію квитанції про оплату таких послуг.

28 травня 2021 року Державна казначейська служба України засобами поштового зв'язку звернулась до Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду з касаційною скаргою на рішення Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 05 листопада 2020 року та постанову Івано-Франківського апеляційного суду від 20 квітня 2021 року у вищевказаній цивільній справі.

В касаційній скарзі заявник просить скасувати оскаржувані судові рішення та ухвалити нове рішення у справі, яким відмовити у задоволенні позову.

Касаційна скарга Державної казначейської служби України мотивована тим, що відповідач жодних прав та інтересів позивача не порушував, не вступав у правовідносини з ним і жодної шкоди позивачу не завдав.

При цьому, Казначейство зазначило, що відповідно до вимог Конституції України, ЦК України та інших актів законодавства, й обов'язкових висновків Конституційного суду України, відповідач не повинен нести відповідальність за шкоду, завдану позивачу внаслідок незаконних дій, зокрема, інших державних органів.

Таким чином, суд дійшов помилкового висновку про стягнення моральної шкоди безпосередньо з Казначейства, шляхом їх списання з єдиного казначейського рахунку.

За таких обставин, резолютивна частина рішення підлягає зміні в частині стягнення коштів не з Казначейства, а з Державного бюджету України.

Крім того, Казначейство вважає необґрунтовано завищеною розмір моральної шкоди.

Доводи інших учасників справи

23 липня 2021 року на адресу Верховного Суду від ОСОБА_1 через засоби поштового зв'язку надійшов відзив на касаційну скаргу Державної казначейської служби України, в якому позивач заперечив проти доводів касаційної скарги відповідача та підтримав вимоги своєї касаційної скарги.

Надходження касаційної скарги до суду касаційної інстанції

Статтею 388 ЦПК України передбачено, що судом касаційної інстанції у цивільних справах є Верховний Суд.

Ухвалами Верховного Суду від 25 червня 2021 року відкрито касаційне провадження за касаційними скаргами ОСОБА_1, Державної казначейської служби України та витребувано матеріали цивільної справи.

13 липня 2021 року матеріали цивільної справи надійшли до Верховного Суду.

Ухвалою Верховного Суду від 02 листопада 2021 року справу призначено до судового розгляду.

Фактичні обставини справи, встановлені судами

Судами встановлено, що 27 червня 2013 року старшим слідчим СВ Кропивницького ВП ГУНП в Кіровоградській області Вербовим Д. Ф. внесено відомості в Єдиний реєстр досудових розслідувань за № 12013120020000986 за ознаками кримінального правопорушення за частиною першою статті 263, частиною першою статті 309, частиною четвертою статті 190 КК України і розпочато досудове розслідування.

28 червня 2013 року ОСОБА_1 було вручено повідомлення про підозру у кримінальному провадженні № 12013120020000986 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених частиною першою статті 263, частиною першою статті 309 КК України.

Ухвалою слідчого судді Кіровського районного суду від 29 червня 2013 року застосовано до підозрюваного ОСОБА_1 запобіжний захід у вигляді тримання під вартою строком на 60 діб. Строк дії ухвали визначено до 22 годин 15 хвилин 25 липня 2013 року.

Ухвалою Апеляційного суду Кіровоградської області від 04 липня 2013 року вказану вище ухвалу слідчого судді Кіровського районного суду м. Кіровограда від 29 червня 2013 року про обрання ОСОБА_1 запобіжного заходу скасовано, постановлено нову ухвалу, якою відмовлено у задоволенні клопотання слідчого СВ Кіровоградського МВ УМВС України в Кіровоградській області Качур І. М. про застосування до підозрюваного ОСОБА_1 запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Повернуто заставу в сумі 52 310,00 грн. Застосовано відносно ОСОБА_1 запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання.

29 червня 2013 року відносно ОСОБА_1 відкрите кримінальне провадження № 12013020060001012 від за частиною четвертою статті 190 КК України.

03 липня 2013 року позивач вийшов із СІЗО під заставу в розмірі 52 310,00 грн.

24 вересня 2013 року кримінальне провадження № 12013020060001012 від 29 червня 2013 року за частиною четвертою статті 190 КК України об'єднано з кримінальним провадженням № 12013120020000986 від 27 червня 2013 року.

Ухвалою слідчого судді Кіровського районного суду м. Кіровограда від 10 вересня 2013 року накладено арешт на майно, а саме: ріпак озимий, який було зібрано з поля ТОВ площею 150 га, частина з якого в кількості 102 тони 800 кг була відправлено директору ТзОВ «Кіровоградбудпроектмонтаж» Хоменко В. П. на зберігання на елеваторі «Агрорегіон».

12 листопада 2013 року ОСОБА_1 було вручено повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри у кримінальному провадженні № 12013120020000986 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених частиною першою статті 263, частиною першою статті 309 КК України.

Ухвалою слідчого судді Кіровоградського районного суду м. Кіровограда від 05 грудня 2013 року накладено арешт на майно, яке перебуває у володінні ТзОВ «АНДІ», без заборони користування майном.

Ухвалою Апеляційного суду Кіровоградської області від 16 грудня 2013 року ухвалу слідчого судді Кіровоградського районного суду м. Кіровограда від 05 грудня 2013 року скасовано, накладено арешт на майно ТзОВ «АНДІ», директором якого є ОСОБА_1, яке перебуває у володінні ТзОВ «АНДІ». Передано майно ТзОВ «АНДІ» на відповідальне зберігання ТОВ «Кіровоградбудпроектмонтаж» в особі директора Хоменка В. П.

Відповідно до постанови заступника прокурора м. Кіровограда від 17 квітня 2014 року закрито кримінальне провадження за № 12013120020000986 (відомості про яке внесено до ЄДРПР 27 червня 2013 року) за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною першою статті 309 та частиною першою статті 263 КК України, відносно підозрюваного ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1.

Відповідно до постанови від 30 грудня 2016 року закрито кримінальне провадження, внесене до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 12013120020000986 від 27 червня 2013 року від 27 червня 2013 року щодо підозрюваного ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1 на підставі пункту 2 частини першої статті 284 КПК України, у зв'язку з відсутністю в його діях складу кримінального правопорушення, передбаченого частиною четвертою статті 190 КК України.

Мотивувальна частина

Позиція Верховного Суду

Згідно із положенням частини другої статті 389 ЦПК України підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права виключно у таких випадках: 1) якщо суд апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні застосував норму права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, крім випадку наявності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку; 2) якщо скаргник вмотивовано обґрунтував необхідність відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду та застосованого судом апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні; 3) якщо відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах; 4) якщо судове рішення оскаржується з підстав, передбачених частинами першою, третьою статті 411 цього Кодексу. Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у пунктах 2, 3 частини першої цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.

Касаційні скарги підлягають частковому задоволенню з таких підстав.

Згідно з частиною третьою статті 3 ЦПК України провадження в цивільних справах здійснюється відповідно до законів, чинних на час вчинення окремих процесуальних дій, розгляду і вирішення справи.

Відповідно до вимог частин першої і другої статті 400 ЦПК України, переглядаючи у касаційному порядку судові рішення, суд касаційної інстанції в межах доводів та вимог касаційної скарги, які стали підставою для відкриття касаційного провадження, перевіряє правильність застосування судом першої або апеляційної інстанції норм матеріального чи процесуального права і не може встановлювати або (та) вважати доведеними обставини, що не були встановлені в рішенні чи відкинуті ним, вирішувати питання про достовірність або недостовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими.

Суд касаційної інстанції перевіряє законність судових рішень лише в межах позовних вимог, заявлених у суді першої інстанції.

Відповідно до частини другої статті 2 ЦПК України суд та учасники судового процесу зобов'язані керуватися завданням цивільного судочинства, яке превалює над будь-якими іншими міркуваннями в судовому процесі.

Згідно з частинами першою, другою та п'ятою статті 263 ЦПК України судове рішення повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим.

Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права із дотриманням норм процесуального права.

Обґрунтованим є рішення, ухвалене на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Зазначеним вимогам закону оскаржувані судові рішення судів першої і апеляційної інстанції відповідають не у повному обсязі.

Мотиви, з яких виходить Верховний Суд, та застосовані норми права

Щодо вирішення вимог про відшкодування моральної шкоди

Відповідно до частин першої, другої статті 16 Цивільного кодексу України (далі - ЦК України) кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу. Способами захисту цивільних прав та інтересів можуть бути, в тому числі, і відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди, а також відшкодування моральної (немайнової шкоди).

Відповідно до статті 56 Конституції України кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Спеціальні підстави відповідальності за шкоду, завдану органом державної влади, зокрема органами дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду, визначені статтею 1176 ЦК України. Ці підстави характеризуються особливостями суб'єктного складу заподіявачів шкоди, серед яких законодавець відокремлює посадових чи службових осіб органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, органи досудового розслідування, прокуратури або суду, та особливим способом заподіяння шкоди. Сукупність цих умов і є підставою покладення цивільної відповідальності за завдану шкоду саме на державу.

Порядок відшкодування такої шкоди визначається законом (частина шоста статті 1176 ЦК України).

Статтею 1 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» № 266/94 ВР від 01 грудня 1994 року (далі - Закон № 266/94 ВР) передбачено, що відповідно до положень цього Закону підлягає відшкодуванню шкода, завдана громадянину внаслідок: 1) незаконного засудження, незаконного повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, незаконного взяття і тримання під вартою, незаконного проведення в ході кримінального провадження обшуку, вилітки, незаконного накладення арешту на майно, незаконного відсторонення від роботи (посади) та інших процесуальних дій, що обмежують права громадян; 2) незаконного застосування адміністративного арешту чи виправних робіт, незаконної конфіскації майна, незаконного накладення штрафу; 3) незаконного проведення оперативно-розшукових заходів, передбачених законами України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» та іншими актами законодавства. У випадках,

зазначених у частині першій цієї статті, завдана шкода відшкодовується в повному обсязі незалежно від вини посадових осіб органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури і суду.

Право на відшкодування шкоди в розмірах і в порядку, передбачених цим Законом, виникає, зокрема, у випадках закриття кримінального провадження за відсутністю події кримінального правопорушення, відсутністю у діянні складу кримінального правопорушення або невстановленням достатніх доказів для доведення винуватості особи у суді і вичерпання можливостей їх отримати (пункт 2 частини першої статті 2 Закону № 266/94 ВР).

Положеннями статті 3 Закону № 266/94 ВР передбачено, що громадянину відшкодовується (повертається), в тому числі й моральна шкода.

Відшкодування шкоди проводиться за рахунок коштів Державного бюджету (стаття 4 вказаного Закону № 266/94 ВР).

Відповідно до частини другої статті 25 Бюджетного кодексу України, відшкодування шкоди, завданої фізичній чи юридичній особі внаслідок незаконно прийнятих рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування), а також їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень, здійснюється державою (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування) у порядку, визначеному законом.

Відповідно до статті 2 ЦК України держава Україна є учасником цивільних відносин, а тому має бути відповідачем у справах про відшкодування шкоди за рахунок держави.

У постанові Великої Палати Верховного Суду від 25 березня 2020 року у справі № 641/8857/17 (провадження № 14-514цс19) вказано, що держава діє у цивільних відносинах на рівних правах з іншими учасниками цих відносин (частина перша статті 167 ЦК України). Держава набуває і здійснює цивільні права та обов'язки через органи державної влади у межах їхньої компетенції, встановленої законом (стаття 170 ЦК України). У цивільному судочинстві держава бере участь у справі як сторона через відповідний її орган, наділений повноваженнями саме у спірних правовідносинах, зокрема і представляти державу в суді.

Відповідно до пункту 4 Положення про Державну казначейську службу України, затвердженого указом Президента України від 13 квітня 2011 року № 460/2011, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, є Державна казначейська служба України (Казначейство України), яке, зокрема, здійснює безспірне списання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів на підставі рішення суду.

З урахуванням наведеного, Державна казначейська служба України, як орган, наділений повноваженнями у спірних правовідносинах, у цій справі є органом, через який держава бере участь у справі як сторона.

Статтею 13 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» визначено, що розмір відшкодування повинен бути не меншим одного мінімального розміру заробітної плати за кожен місяць перебування під слідством чи судом.

Тобто вказаним Законом передбачено, що розмір відшкодування моральної шкоди за час перебування під слідством чи судом повинен визначатися судом з урахуванням мінімального розміру заробітної плати.

Наведене дає підстави для висновку, що у випадках, коли межі відшкодування моральної шкоди визначаються у кратному співвідношенні до мінімального розміру заробітної плати, суд при вирішенні питання має виходити з такого розміру мінімальної заробітної плати, що є чинним на час розгляду справи, при цьому визначений законом розмір відшкодування є тим мінімальним розміром, що гарантований державою, а суд, враховуючи обставини конкретної справи, вправі застосувати й більший розмір відшкодування.

Вказане узгоджується із висновком, викладеним у постанові Великої Палати Верховного Суду від 20 вересня 2018 року у справі № 686/23731/15-ц (провадження № 14-298цс18), яка зазначила що у випадках, коли межі відшкодування моральної шкоди визначаються у кратному співвідношенні з мінімальним розміром заробітної плати чи неоподатковуваним мінімумом доходів громадян, суд при вирішенні цього питання має виходити з такого розміру мінімальної заробітної плати чи неоподаткованого мінімуму доходів громадян, що діють на час розгляду справи. Законодавець визначив мінімальний розмір моральної шкоди, виходячи з установленого законодавством розміру заробітної плати на момент розгляду справи судом, за кожен місяць перебування під слідством та судом. Тобто цей розмір у будь-якому випадку не може бути зменшено, оскільки він є гарантованим мінімумом. Але визначення розміру відшкодування залежить від таких чинників, як характер і обсяг страждань (фізичного болю, душевних і психічних страждань тощо), яких зазнав позивач, можливості відновлення немайових втрат, їх тривалість, тяжкість вимушених змін у його життєвих і суспільних стосунках, ступінь зниження престижу, репутації, час та зусилля, необхідні для відновлення попереднього стану, і сама можливість такого відновлення у необхідному чи повному обсязі. Тобто суд повинен з'ясувати усі доводи позивача щодо обґрунтування ним як обставин спричинення, так і розміру моральної шкоди, дослідити надані докази, оцінити їх та визначити конкретний розмір моральної шкоди, зважаючи на засади верховенства права, вимоги розумності, виваженості і справедливості.

Аналогічний висновок також викладений у постанові Великої Палати Верховного Суду від 22 квітня 2019 року у справі № 236/893/17 (провадження № 14-4цс19), у постановах Верховного Суду від 21 жовтня 2020 року у справі № 754/8730/19 (провадження № 61-9673св20), від 03 березня 2021 року у справі № 638/509/19 (провадження № 61-7643св20).

Статтею 23 ЦК України визначено, що особа має право на відшкодування моральної шкоди, завданої внаслідок порушення її прав. Моральна шкода відшкодовується одноразово, якщо інше не встановлено договором або законом.

Відповідно до частини другої цієї статті моральна шкода полягає: 1) у фізичному болю та стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я; 2) у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів; 3) у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку із знищенням чи пошкодженням її майна; 4) у приниженні честі та гідності фізичної особи, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи.

Згідно із частинами п'ятою, шостою статті 4 Закону «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» відшкодування моральної шкоди провадиться у разі, коли незаконні дії органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури і суду завдали моральної втрати громадянину, призвели до порушення його нормальних життєвих зв'язків, вимагають від нього додаткових зусиль для організації свого життя.

Моральною шкодою визнаються страждання, заподіяні громадянину внаслідок фізичного чи психічного впливу, що призвело до погіршення або позбавлення можливості реалізації ним своїх звичок і бажань, погіршення відносин з оточуючими людьми, інших негативних наслідків морального характеру.

Водночас Велика Палата Верховного Суду у постанові від 15 грудня 2020 року у справі № 752/17832/14-ц дійшла висновку, що, визначаючи розмір відшкодування, суд має керуватися принципами розумності, справедливості та співмірності. Розмір відшкодування моральної шкоди має бути не більшим ніж достатньо для розумного задоволення потреб потерпілої особи, і не повинен приводити до її безпідставного збагачення.

Судами встановлено, що позивач перебував під слідством з 27 червня 2013 року і до 30 грудня 2016 року, тобто - 42 місяці та 3 дні.

Враховуючи те, що кожне з кримінальних проваджень відносно позивача закрито у зв'язку з відсутністю в його діях складу злочину, ОСОБА_1 має право на відшкодування шкоди в силу положень пункту 2 статті 2 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду».

Справа розглянута судом першої інстанції у 2020 році.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про державний бюджет України на 2020 рік» з 01 січня 2020 року визначено мінімальну заробітну плату у місячному розмірі - 4 723,00 грн.

У справі, яка переглядається, апеляційний суд дійшов обґрунтованого висновку про стягнення моральної шкоди у розмірі, мінімально визначеному статтею 13 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянином незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» та підставно визначив його у розмірі 198 366,00 грн із розрахунку одного мінімального розміру заробітної плати за кожен місяць перебування під слідством (4 723,00 грн x 42 місяці).

Суд дійшов таких висновків з урахуванням обсягу заподіяної позивачу шкоди, глибини та тривалості моральних страждань, пов'язаних із перебуванням позивача під слідством, що призвело до порушення нормальних життєвих зв'язків, погіршення стану здоров'я, інших негативних наслідків морального характеру, конкретних обставин цієї справи, з огляду на засади розумності та справедливості.

Доводи касаційних скарг цих висновків не спростовують, а зводяться до необхідності переоцінки доказів у справі. Водночас суд касаційної інстанції є судом права, а не факту і згідно з вимогами процесуального закону не здійснює переоцінки доказів у зв'язку з тим, що це знаходиться поза межами його повноважень.

Разом із тим, у постанові Великої Палати Верховного Суду від 19 червня 2018 року у справі 910/23967/16 (провадження № 12-110гс18) вказано, що кошти державного бюджету належать на праві власності державі. Отже, боржником у зобов'язанні зі сплати коштів державного бюджету є держава Україна як учасник цивільних відносин (частина друга статті 2 ЦК України). Відповідно до частини першої статті 170 ЦК України держава набуває і здійснює цивільні права та обов'язки через органи державної влади у межах їхньої компетенції, встановленої законом. Резолютивні частини рішень не повинні містити відомостей про суб'єкта його виконання, номери та види рахунків, з яких буде здійснено безспірне списання.

Тобто кошти на відшкодування шкоди державою підлягають стягненню з Державного бюджету України. У таких справах резолютивна частина судового рішення не повинна містити відомостей про суб'єкта його виконання, номери та види рахунків, з яких буде здійснено стягнення коштів.

Проте суди на це уваги не звернули та зробили помилковий висновок про стягнення коштів на відшкодування моральної шкоди безпосередньо з Державної казначейської служби України шляхом їх списання з єдиного казначейського рахунку.

Відповідно до положень статті 412 ЦПК України суд скасовує судові рішення повністю або частково і ухвалює нове рішення у відповідній частині або змінює його, якщо таке судові рішення, переглянуте в передбачених статтею 400 цього Кодексу межах, ухвалено з неправильним застосуванням норм матеріального права або порушенням норм процесуального права.

Зміна судового рішення може полягати в доповненні або зміні його мотивувальної та (або) резолютивної частини.

У зв'язку з наведеним, колегія суддів вважає за необхідне постанову апеляційного суду змінити, виклавши абзац третій її резолютивної частини в наступній редакції: «Стягнути з Державного бюджету України на користь ОСОБА_1 у рахунок відшкодування моральної шкоди, завданої незаконними діями органів досудового слідства, прокуратури і суду, грошові кошти в сумі 198 366,00 (сто дев'яносто вісім тисяч триста шістьдесят шість) грн».

Щодо вимог про повернення майна

Частиною першою статті 4 ЦПК України, частиною першою статті 15 Цивільного кодексу України (далі - ЦК України) визначено право кожної особи на захист свого цивільного права у разі його порушення, невизнання або оспорювання.

Відповідно до частини першої статті 13 ЦПК України, суд розглядає справи не інакше як за зверненням особи, поданим відповідно до цього Кодексу, в межах заявлених нею вимог і на підставі доказів, поданих учасниками справи або витребуваних судом у передбачених цим Кодексом випадках.

Відповідно до частини першої статті 42 ЦПК України у справах позовного провадження учасниками справи є сторони, треті особи.

Згідно зі статтею 48 ЦПК України сторонами в цивільному процесі є позивач і відповідач. Позивачем і відповідачем можуть бути фізичні і юридичні особи, а також держава.

Належними сторонами в цивільному процесі є суб'єкти переданих на розгляд суду спірних матеріально-правових відносин. При цьому, належний позивач - особа, якій належить право вимоги; належний відповідач - особа, котра повинна відповідати за позовом. Відповідно, неналежними сторонами у справі є ті особи, які не є суб'єктами права вимоги чи несення обов'язку.

Обґрунтування належності у осіб процесуальної правосуб'єктності позивача і відповідача покладається на позивача та осіб, які порушують процес на захист прав та інтересів позивача.

Разом із тим, суд, розглядаючи справу, повинен вирішити питання про правильність визначення процесуальної правосуб'єктності сторін, зокрема, що позивач дійсно є суб'єктом тих прав, законних інтересів та юридичних обов'язків, які становлять зміст спірних правовідносин і з приводу яких суд повинен ухвалити судові рішення.

При цьому слід урахувати, що правом на звернення до суду за захистом наділена особа в разі порушення, невизнання або оспорювання саме її прав, свобод чи інтересів, а також у разі звернення до суду органів і осіб, уповноважених захищати права, свободи та інтереси інших осіб або державні та суспільні інтереси.

Отже, під час розгляду спору суд повинен установити, чи були порушені, не визнані або оспорені права, свободи чи інтереси позивача, і залежно від встановленого вирішити питання про задоволення позовних вимог або відмову в їх задоволенні.

Тобто, якщо позов пред'явила особа, якій не належить право вимоги (особа, права якої не порушені та не оспорені), суд повинен відкрити провадження, встановити дійсні обставини і, переконавшись у тому, що вимоги пред'явлено неналежним позивачем, відмовити йому у задоволенні позову.

Матеріалами справи встановлено, що право власності на 102 тони насіння ріпаку, а також сільськогосподарську техніку: трактори МТЗ-80 3шт., трактор Т-150 к 2 шт., жатку ЖВП 1 шт., косарку КСН 2.1 1 шт., культиватор КПС4 2 шт., культиватор КРН 4.2 1 шт., культиватор ККФ4.2 1 шт., культиватор АНШ 3.6, 3 шт., культиватор Європак-6, 1 шт., борона пружинна 1 шт., плуг ПЛН 2 штуки, плуг ПЛН 5-35, 2 штуки, сепка С-9, 1 шт., сівалка Клен 1 шт., сівалка СЗ 5.4, 1 шт., сівалка С№ 3.6, 1 шт., сівалка СПЧ 6- 1 шт., оприскувач ЕКО 2000 1 шт., оприскувач ОР 7, 1 шт., розкидач добрив МВУ 900, 1 шт., протруювач ПНЦ 3, 1шт., дискова борона АД 3.0, 1 шт., трактор Беларус МТЗ892 1 шт., сівалка УПС-8 Веста 2 шт., належало ТЗОВ «АНДІ». Цю обставину підтвердив і сам позивач, зазначивши в позові, що вказане майно належало ТЗОВ «АНДІ».

ТЗОВ «АНДІ» є юридичною особою, яка в силу статей 80, 91, 92 ЦК України наділена цивільною правосдатністю і дієздатністю, може бути позивачем та відповідачем у суді.

Ураховуючи, що ОСОБА_1 не довів належними і допустимими доказами порушення своїх особистих прав та інтересів при арешті зазначеного вище майна ТЗОВ «АНДІ», не обґрунтував підстав необхідності повернення спірного майна саме йому, як фізичній особі, а не юридичній особі - власнику майна, суди попередніх інстанцій дійшли обґрунтованого висновку про відмову у позові в цій частині.

Щодо відшкодування витрат за надання правової допомоги

Судові витрати складаються з судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи (частина перша статті 133 ЦПК України).

Пунктом 1 частини третьої статті 133 ЦПК України до витрат, пов'язаних з розглядом справи, віднесено витрати на професійну правничу допомогу.

Пунктом 2 частини першої статті 1 Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» визначено, що адвокатська діяльність - це незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

Відповідності до статті 26 Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правової допомоги.

Визначення договору про надання правової допомоги міститься в статті 1 Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність», згідно з якою договір про надання правової допомоги - домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору.

Відповідно до частини першої та другої статті 137 ЦПК України витрати, пов'язані з правничою допомогою адвоката, несуть сторони, крім випадків надання правничої допомоги за рахунок держави.

За результатами розгляду справи витрати на правничу допомогу адвоката підлягають розподілу між сторонами разом із іншими судовими витратами. Для цілей розподілу судових витрат:

1) розмір витрат на правничу допомогу адвоката, в тому числі гонорару адвоката за представництво в суді та іншу правничу допомогу, пов'язану зі справою, включаючи підготовку до її розгляду, збір доказів тощо, а також вартість послуг помічника адвоката визначаються згідно з умовами договору про надання правничої допомоги та на підставі відповідних доказів щодо обсягу наданих послуг і виконаних робіт та їх вартості, що сплачена або підлягає сплаті відповідною стороною або третьою особою;

2) розмір суми, що підлягає сплаті в порядку компенсації витрат адвоката, необхідних для надання правничої допомоги, встановлюється згідно з умовами договору про надання правничої допомоги на підставі відповідних доказів, які підтверджують здійснення відповідних витрат.

Частиною восьмою статті 141 ЦПК України визначено, що розмір витрат, які сторона сплатила або має сплатити у зв'язку з розглядом справи, встановлюється судом на підставі поданих сторонами доказів (договорів, рахунків тощо). Такі докази подаються до закінчення судових дебатів у справі або протягом п'яти днів після ухвалення рішення суду за умови, що до закінчення судових дебатів у справі сторона зробила про це відповідну заяву. У разі неподання відповідних доказів протягом встановленого строку така заява залишається без розгляду.

Загальне правило розподілу судових витрат визначене в частині четвертій статті 141 ЦПК України.

Зокрема, частиною другою вказаної статті встановлено, що інші судові витрати, пов'язані з розглядом справи, покладаються: 1) у разі задоволення позову - на відповідача; 2) у разі відмови в позові - на позивача; 3) у разі часткового задоволення позову - на обидві сторони пропорційно розміру задоволених позовних вимог.

Відповідно до частини третьої статті 141 ЦПК України при вирішенні питання про розподіл судових витрат суд враховує: 1) чи пов'язані ці витрати з розглядом справи; 2) чи є розмір таких витрат обґрунтованим та пропорційним до предмета спору з урахуванням ціни позову, значення справи для сторін, в тому числі чи міг результат її вирішення вплинути на репутацію сторони або чи викликала справа публічний інтерес; 3) поведінку сторони під час розгляду справи, що призвела до затягування розгляду справи, зокрема, подання стороною явно необґрунтованих заяв і клопотань, безпідставне твердження або заперечення стороною певних обставин, які мають значення для справи, безпідставне завищення позивачем позовних вимог тощо; 4) дії сторони щодо досудового вирішення спору та щодо врегулювання спору мирним шляхом під час розгляду справи, стадію розгляду справи, на якій такі дії вчинялися.

При визначенні суми відшкодування витрат на професійну правничу допомогу суд має виходити з критерію реальності адвокатських витрат (встановлення їхньої дійсності та необхідності).

Відповідно до статей 12, 81 ЦПК України, цивільне судочинство здійснюється на засадах змагальності сторін. Учасники справи мають рівні права щодо здійснення всіх процесуальних прав та обов'язків, передбачених законом. Кожна сторона повинна довести обставини, які мають значення для справи і на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, встановлених цим Кодексом. Докази подаються сторонами та іншими учасниками справи. Доказування не може ґрунтуватися на припущеннях.

Доказами є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи (частина перша статті 76 ЦПК України).

У постанові Великої Палати Верховного Суду від 27 червня 2018 року у справі № 826/1216/16 (провадження № 11-562ас18) зроблено висновок, що склад та розмір витрат, пов'язаних з оплатою правової допомоги, входить до предмета доказування у справі.

На підтвердження цих обставин суду повинні бути надані:

- договір про надання правової допомоги (договір доручення, договір про надання юридичних послуг та ін.);

- документи, що свідчать про оплату гонорару та інших витрат, пов'язаних із наданням правової допомоги, оформлені у встановленому законом порядку (квитанція до прибуткового касового ордера, платіжне доручення з відміткою банку або інший банківський документ, касові чеки, посвідчення про відрядження).

Зазначені витрати мають бути документально підтверджені та доведені. Відсутність документального підтвердження витрат на правову допомогу, а також розрахунку таких витрат є підставою для відмови у задоволенні вимог про відшкодування таких витрат.

Суди попередніх інстанцій дійшли висновку, що позивачем не надано достатніх належних та допустимих доказів на підтвердження його витрат на правничу допомогу.

Відтак суди попередніх інстанцій дійшли обґрунтованого висновку про відмову у задоволенні позовних вимог в цій частині.

Відповідно до частини першої статті 410 ЦПК України суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення - без змін, якщо рішення, переглянуте в передбачених статтею 400 цього Кодексу межах, ухвалено з додержанням норм матеріального і процесуального права.

Враховуючи наведене, колегія суддів вважає за необхідне оскаржувати судові рішення судів першої та апеляційної інстанції в частині відмови у задоволенні позову про повернення майна та відшкодування витрат за надання правової допомоги залишити без змін.

Відповідно до частини третьої статті 436 ЦПК України суд касаційної інстанції за результатами перегляду оскаржуваного судового рішення вирішує питання про поновлення його виконання (дії).

Оскільки ухвалою Верховного Суду від 25 червня 2021 року зупинено виконання постанови Івано-Франківського апеляційного суду від 20 квітня 2021 року до закінчення касаційного провадження у справі, то виконання зазначеної постанови на підставі частини третьої статті 436 ЦПК України підлягає поновленню з урахуванням змін, внесених цією постановою.

Керуючись статтями 409, 410, 412, 414, 416 ЦПК України, Верховний Суд у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду

ПОСТАНОВИВ:

Касаційні скарги ОСОБА_1, Державної казначейської служби України задовольнити частково.

Постанову Івано-Франківського апеляційного суду від 20 квітня 2021 року змінити, виклавши абзац третій її резолютивної частини в наступній редакції:

«Стягнути з Державного бюджету України на користь ОСОБА_1 у рахунок відшкодування моральної шкоди, завданої незаконними діями органів досудового слідства, прокуратури і суду, грошові кошти в сумі 198 366,00 (сто дев'яноста вісім тисяч триста шістдесят шість) грн».

В іншій частині рішення Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 05 листопада 2020 року (в не скасованій частині) та постанову Івано-Франківського апеляційного суду від 20 квітня 2021 року залишити без змін.

Поновити виконання постанови Івано-Франківського апеляційного суду від 20 квітня 2021 року з урахуванням змін, внесених цією постановою.

Постанова суду касаційної інстанції набирає законної сили з моменту її прийняття, є остаточною та оскарженню не підлягає.

Головуючий

М. Є. Червинська

Судді:

А. Ю. Зайцев

Є. В. Коротенко

В. М. Коротун

М. Ю. Тітов